

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ПРАВА ЛЮДИНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ:
ПРИКЛАДНИЙ АСПЕКТ**

Збірник матеріалів

І Всеукраїнської науково-практичної конференції

12 грудня 2025 року

Київ 2025

Організаційний комітет:

- Голова** Тетяна Марена, в.о. ректора МДУ, кандидат економічних наук, доцент;
- Заступник голови** Світлана КАЛІНІНА, декан економіко-правового факультету, доктор економічних наук, професор;
- Члени оргкомітету:** Вікторія ГРИГОР'ЄВА, завідувач кафедри права, кандидат юридичних наук, доцент;
Юлія КАМАРДІНА, доцент кафедри права, кандидат юридичних наук, доцент;
Аліна НАДЕЖДЕНКО, доцент кафедри права, кандидат наук з державного управління;
Анна ПОЛІТОВА, доцент кафедри права, кандидат юридичних наук, доцент;
Юлія КОВЕЙНО, доцент кафедри права, доктор філософії;
Галина ТИХОМИРОВА, доцент кафедри права, кандидат юридичних наук, доцент

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет вченою радою економіко-правового факультету Маріупольського державного університету (протокол № 5 від 24.12.25 р.)

П 68 Права людини в умовах воєнного стану: прикладний аспект: зб. матеріалів I Всеукр. наук.-практ. онлайн конф., м. Київ, 12 груд. 2025 р. / за заг. ред. Т. В. Марени.– Київ : МДУ, 2025.– 201 с.

Збірник містить матеріали I Всеукраїнської науково-практичної онлайн конференції «Права людини в умовах воєнного стану: прикладний аспект», яка відбулася 12 грудня 2025 року в Маріупольському державному університеті. Посвідчення №611 про реєстрацію проведення заходу від 11 вересня 2025 р. в ДНУ «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації» (УкрІНТЕІ)).

У матеріалах висвітлюються особливості реалізації прав людини в умовах воєнного стану за напрямками: права людини крізь призму сучасних викликів і загроз; міжнародні стандарти та практика Європейського суду з прав людини щодо воєнних конфліктів; кліматична справедливість та права майбутніх поколінь.

Видання адресоване науковцям, викладачам, аспірантам та здобувачам вищої освіти, а також усім, хто цікавиться проблемами реалізації та захисту прав людини в умовах воєнного стану в Україні.

У збірнику максимально точно відображається авторська орфографія та пунктуація. Редакція не несе відповідальності за авторський стиль тез, опублікованих у збірнику.

Маріупольський
університет

АСОЦІАЦІЯ
ПРАВНИКІВ
УКРАЇНИ
UKRAINIAN BAR
ASSOCIATION

Маріуполь

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

**Маріупольський державний університет
Інститут держави і права імені В.М. Корецького Національної
академії наук України
Регіональне представництво Уповноваженого Верховного Ради
України з прав людини
в Донецькій і Луганській областях
Відділення Асоціації правників України в Донецькій області
Благодійна організація «Благодійний фонд «ЯМаріуполь»
Благодійна організація "Благодійний фонд "Право на Захист", яка є
виконавчим партнером Управління Верховного Комісара з питань
біженців ООН
Комунальний заклад позашкільної освіти
"Київська Мала академія наук учнівської молоді"**

ПРОГРАМА
I Всеукраїнської науково-практичної онлайн конференції
«ПРАВА ЛЮДИНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ПРИКЛАДНИЙ АСПЕКТ»
12 грудня 2025 року

Тематичні напрямки роботи конференції:

- 1. Права людини крізь призму сучасних викликів і загроз.**
- 2. Міжнародні стандарти та практика Європейського суду з прав людини щодо воєнних конфліктів.**
- 3. Кліматична справедливість та права майбутніх поколінь.**

План роботи конференції:

- 11:00 – 11:30 Відкриття конференції, вітальне слово
11:30 – 13:40 Засідання відкритої дискусійної панелі
14:00 – 15:00 Підведення підсумків, закриття конференції

Регламент роботи

Вітальне слово – до 10 хвилин

Доповідь – до 15 хвилин.

Виступ у дискусії – до 5 хвилин.

Робочі мови конференції: українська, англійська.

Модератор:

Григор'єва Вікторія к.ю.н., доцент, завідувач кафедри права, Голова ради Відділення Асоціації правників України в Донецькій області

Камардіна Юлія Вікторівна к.ю.н, доцент, доцент кафедри права Маріупольського державного університету

Вітання

ДЕМИДОВА Юлія Олексіївна проректор з науково-педагогічної роботи та молодіжної політики Маріупольського державного університету

КАЛІНІНА Світлана Петрівна, д.е.н., професор, декан економіко-правового факультету Маріупольського державного університету

МИХАЛЬОВ Дмитро Олександрович Представник Уповноваженого Верховного Ради України з прав людини в Донецькій і Луганській областях

КАМІНСЬКА Наталія Василівна, доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник відділу міжнародного права та права Європейського Союзу Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України

КОТ Тетяна, завідувачка відділення філософії та суспільствознавства, керівниця секції «Правознавство», керівниця гуртка-методистка, Відмінник столичної освіти

Доповіді

Малишева Наталія Рафаелівна, доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України, завідувач відділом проблем аграрного, земельного, екологічного та космічного права Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України

ДОСТУП ДО ЕКОЛОГІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: МЕЖІ ОБМЕЖЕННЯ ТА НОРМАТИВНІ ВИМОГИ ПРОЗОРОСТІ

Савенко Назарій, Головний спеціаліст Відділу сприяння роботи регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради з прав людини

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ВІЙСЬКОВОПОЛОНЕНИХ

Дресвяннікова Віолета, юрист центру підтримки та допомоги переселенцям ЯМариуполь у м. Запоріжжя

ЮРИДИЧНІ ТА ПРАВОВІ ОСОБЛИВОСТІ МОЛОДІ ЗІ СТАТУСОМ ВПО

Шамара Роман, юрист Благодійної організації «Благодійний фонд «Право на Захист», яка є виконавчим партнером Управління Верховного Комісара з питань біженців ООН

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК БЕЗГРОМАДЯНСТВА ТА ВІЙНИ: ЯК ВІЙНА ВПЛИВАЄ НА ПОШИРЕННЯ БЕЗГРОМАДЯНСТВА ТА ДОСТУП ДО РЕАЛІЗАЦІЇ БАЗОВИХ ПРАВ

Ковейно Юлія, доктор філософії, доцент кафедри права Маріупольського державного університету, м. Київ, Академічний координатор проєкту Erasmus plus programme Climate justice living lab

КЛІМАТИЧНА СПРАВЕДЛИВІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ

Стоянова Анастасія, вихованка відділення філософії та суспільствознавства КЗПО "Київська Мала академія наук учнівської молоді", учениця 11 класу ТОВ «ЦЕНТР ОСВІТИ «ОПТИМА».

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В ПРОЦЕСІ РЕІНТЕГРАЦІЇ ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1: ПРАВА ЛЮДИНИ КРИЗЬ ПРИЗМУ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ І ЗАГРОЗ	10
<i>Аксенова А.О., Ковбан А.В.</i> ПСИХОЛОГІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ВЕДЕННЯ КОЛЕКТИВНИХ ПЕРЕГОВОРІВ: СТРАТЕГІЇ, ТАКТИКИ ТА ШЛЯХИ ДОСЯГНЕННЯ КОНСЕНСУСУ	10
<i>Андрущак Д.С.</i> ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРАЦІ ЖІНОК В УКРАЇНІ.....	12
<i>Бершадська К.</i> ЗАХИСТ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ У ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ: ДОСВІД ЄС ТА УКРАЇНИ.....	14
<i>Белоусенко К.О.</i> ОСОБЛИВОСТІ РЕГУЛЮВАННЯ КОЛЕКТИВНИХ ДОГОВОРІВ ТА УГОД.....	16
<i>Бундак О.А.</i> ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА ТА СВОБОДА СЛОВА: МЕЖІ ДОПУСТИМОГО ПІД ЧАС ЗОВНІШНЬОЇ АГРЕСІЇ.....	18
<i>Бунич Д.І.</i> ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СУДОВО-ПОЧЕРКОЗНАВЧИХ ЕКСПЕРТИЗ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	24
<i>Галушко І.В.</i> ІНТЕГРАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ ВРЯДУВАННЯ У ВІДБУДОВІ ТА РОЗВИТКУ ГРОМАД	27
<i>Гловюк І.В.</i> ДЕЯКІ ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ПРОФЕСІЙНУ ПРАВНИЧУ ДОПОМОГУ ПРИ ОСКАРЖЕННІ СУДОВИХ РІШЕНЬ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ.....	29
<i>Гончаров М.В.</i> ДО ПИТАННЯ КЛАСИФІКАЦІЇ ДЖЕРЕЛ ЗАГРОЗ ІНФОРМАЦІЙНІЙ БЕЗПЕЦІ	31
<i>Нончаров А. V.</i> SOME ASPECTS OF RESEARCH ON THE HUMAN RIGHT TO SOCIAL PROTECTION	35
<i>Дацюк Т.К.</i> РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ПІДТРИМЦІ ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ УМОВАХ ВІЙНИ.....	38
<i>Демиденко В.О.</i> ГІБРИДНІ ЗАГРОЗИ СТІЙКОСТІ ДЕРЖАВНОГО ТА МУНІЦИПАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ПЕРЕХОДУ ДО НИЗЬКОЇ ВОЄННОЇ ІНТЕНСИВНОСТІ.....	41
<i>Дере Я.</i> ЗЛОЧИН АГРЕСІЇ ЯК ПЕРШОПРИЧИНА МАСОВИХ ПОРУШЕНЬ ПРАВ ЛЮДИНИ: РОЛЬ СПЕЦІАЛЬНОГО ТРИБУНАЛУ	44
<i>Дзигар Д.С.</i> ДИРЕКТИВА ЄС ПРО ТИМЧАСОВИЙ ЗАХИСТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ПРАВ ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ З УКРАЇНИ В УМОВАХ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ	46
<i>Дунаєва Т.Є.</i> ПРАВА ЛЮДИНИ І КРИМІНАЛЬНА ПРОЦЕСУАЛЬНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ ЩОДО ПРІОРИТЕЗАЦІЇ КОРУПЦІЙНИХ ТА ПОВ'ЯЗАНИХ З КОРУПЦІЄЮ ПРАВОПОРУШЕНЬ ЗА УМОВ ВОЄННОГО СТАНУ	50
<i>Єрмакова К., Драна Д.С.</i> ЗАХИСТ ПРАВ ВРАЗЛИВИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ В ПЕРІОД НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ	52
<i>Заїка Ю.О.</i> ЗАХИСТ СПАДКОВИХ ПРАВ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ РЕКОДИФІКАЦІЇ	54
<i>Золотий А.Б., Марценко Н.С.</i> ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ПРИВАТНІСТЬ У КОНТЕКСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СИСТЕМИ РЕЄСТРАЦІЇ В'ЇЗДУ/ВИЇЗДУ (EES)	56
<i>Зудова В.О.</i> ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ ТА ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД	59
<i>Каратуманова А.А.</i> КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМ ЯК ГАРАНТІЯ ДОТРИМАННЯ ПРАВ І СВОБОД ОСОБИ.....	61
<i>Касумова А.О., Драна Д.С.</i> ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ПРАВ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ПРАВОВІ ГАРАНТІЇ ТА АКТУАЛЬНІ ВИКЛИКИ	64

Касумова А.О., Драна Д.С. ЕЛЕКТРОННЕ ПРАВОСУДДЯ В ГОСПОДАРСЬКОМУ ПРОЦЕСІ ПІД ЧАС ВІЙНИ: ПРАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ ТА ЗАХИСТ ПРАВ УЧАСНИКІВ СПРАВИ	67
Кащина І.С. ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ У СФЕРІ ПРАЦІ ПІД ЧАС ВІЙНИ: МЕХАНІЗМИ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАХИСТУ	69
Князькова Л.М. СТУДЕНТСЬКИЙ ТРУДОВИЙ ДОГОВІР ЯК ФОРМА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ	72
Козут І.А. НЕВНЕСЕННЯ ВІДОМОСТЕЙ ДО ЄРДР ЯК СИСТЕМНА ПРОБЛЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ	75
Луньова А., Драна Д.С. ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ ПІД ЧАС ВОЄННИХ ДІЙ: АКТУАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ	78
Луценко Ю.В. ДО ПРОБЛЕМ ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ У СФЕРІ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	80
Магац В.М., Ковбан А.В. ОСОБЛИВОСТІ ВИДІВ ТРУДОВИХ ДОГОВОРІВ	85
Надежденко А.О. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ НАЦІОНАЛЬНОЮ ПОЛІЦІЄЮ УКРАЇНИ КРІЗЬ ПРИЗМУ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ДЛЯ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ	87
Негру В.І. ВИКЛИКИ ЮРИСДИКЦІЇ У ВОЄННИЙ ПЕРІОД	90
Нирка О.Б., Драна Д.С. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ПІД ЧАС ВІЙНИ: БАЛАНС МІЖ БЕЗПЕКОЮ ТА СВОБОДОЮ ПІДПРИЄМНИЦТВА	93
Нирка О.Б., Драна Д.С. ОСОБЛИВОСТІ РОЗГЛЯДУ ГОСПОДАРСЬКИХ СПОРІВ У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ: ДОСТУП ДО ПРАВОСУДДЯ ТА ПРОЦЕСУАЛЬНІ РИЗИКИ	95
Одуденко Д.С. ІНФОРМАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВПЛИВУ ПІД ЧАС ВІЙНИ	97
Orlov V.A. TERRITORIALE GEMEINDEN ALS SCHLÜSSEL-AKTEURE BEI DER GEWÄHRLEISTUNG DER RECHTE VON VERTRIEBENEN PERSONEN BEI DER RÜCKKEHR AUS DER EU	100
Павленко Р.В. ОКРЕМІ АСПЕКТИ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА МАРОДЕРСТВО	103
Паркер М.О. ГУМАНІЗАЦІЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА СТАТТЯМИ 336, 407, 408 ККУ ЯК МЕХАНІЗМ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ	105
Приходько А.В. ПОТОЧНІ ВИКЛИКИ ПРАВАМ УКРАЇНСЬКИХ МОРЯКІВ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ	108
Пучка О.С. ПРАВА ЛЮДИНИ КРІЗЬ ПРИЗМУ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ ТА ЗАГРОЗ	112
Саврак П.С. МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ГАРАНТУВАННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ: ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ГРОМАД В УМОВАХ ВІЙНИ	114
Салагуб Л.І. ПРАВО НА ДОСТУП ДО “EDUCATIONAL MAINSTREAM” ЗАВДЯКИ ІСТОРИКУ ТА ПРОВІДНОМУ ФАХІВЦЮ ПО РОБОТІЗ АСПІРАНТАМИ В ОДНІЙ ОСОБІ	117
Самохіна Д.Р. ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА ЯК СУБ’ЄКТ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВ ЛЮДИНИ У ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД	120
Сахно А.П., Ткачук В.С. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ	122
Сідоренко Ю.М. ДОКТРИНАЛЬНІ ПИТАННЯ ОЦІНКИ ДЕПОРТАЦІЇ ЕТНИЧНИХ ГРУП	124
Славко А.С. ПРАВО НА ПРАВДУ В ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ТРИБУНАЛУ ДЛЯ КОЛИШНЬОЇ ЮГОСЛАВІЇ	128

Сніжко С.В. ПРАВА ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ: ГАРАНТІЇ, ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ	131
Тицька Я.О. ЕВОЛЮЦІЯ ГЛОБАЛЬНИХ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИХ СТАНДАРТІВ У СФЕРІ ПРАВОВОГО ПРОСВІТНИЦТВА	133
Товпига К.В. НАДУРОЧНІ РОБОТИ: ПРАВОВІ МЕЖІ ЗАЛУЧЕННЯ ТА КОМПЕНСАЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ В УКРАЇНІ ТА МІЖНАРОДНІЙ ПРАКТИЦІ	136
Цикура Д.В. ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ДІАЛОГУ В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	138
Чорний Д.Д. РОЗВИТОК АЛЬТЕРНАТИВНИХ МЕТОДІВ ВИРІШЕННЯ СПОРІВ У ГОСПОДАРСЬКОМУ ПРОЦЕСІ	140
СЕКЦІЯ 2: МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ТА ПРАКТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ЩОДО ВОЄННИХ КОНФЛІКТІВ	143
Бабін Б.В. ПРАВА ЛЮДИНИ ТА МІЖНАРОДНО-ПРАВОВА ПЕРСПЕКТИВА МІЖНАРОДНОЇ КРИМСЬКОЇ ПЛАТФОРМИ	143
Бакай І.А. ЗАХИСТ ПРАВА ВЛАСНОСТІ ПІД ЧАС ВІЙНИ: ПРАКТИКА ЄСПЛ ЩОДО ВІДШКОДУВАННЯ ЗБИТКІВ ЗА ЗРУЙНОВАНЕ МАЙНО	145
Видрич К. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДОГОВІРНИХ ВІДНОСИН ОБ'ЄДНАНЬ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН З ІНОЗЕМНИМ ЕЛЕМЕНТОМ В УМОВАХ МІГРАЦІЙНОЇ КРИЗИ	147
Горбатенко В.С. ВІДСТУП УКРАЇНИ ВІД ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ЗА ЄВРОПЕЙСЬКОЮ КОНВЕНЦІЄЮ З ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ОГЛЯД ПРАКТИКИ ЄСПЛ	150
Кожухова О.Т. ПРАВО НА ЖИТТЯ В УМОВАХ ВІЙНИ: СТАНДАРТИ ЄСПЛ	153
Линник Т.В. СУЧАСНІ ПРАВОВІ МОДЕЛІ РЕАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА	155
Політова А.С. ГЕНОЦИД ЯК ЗЛОЧИН ЗА ЕТНІЧНОЮ, НАЦІОНАЛЬНОЮ, РАСОВОЮ ЧИ РЕЛІГІЙНОЮ ОЗНАКОЮ: СУЧАСНИЙ СТАН В УКРАЇНІ	159
Савенко Н.І. ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ РОЗВИТКУ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПОВОДЖЕННЯ З ВІЙСЬКОВОПОЛОНЕНИМИ	163
Юсупов В.А., Ченшова Н.В., Величко Д.М. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ УКРАЇНИ ЩОДО ЗАХИСТУ ДІТЕЙ У ЗБРОЙНОМУ КОНФЛІКТІ	165
СЕКЦІЯ 3: КЛІМАТИЧНА СПРАВЕДЛИВІСТЬ ТА ПРАВА МАЙБУТНІХ ПОКОЛІНЬ	169
Гафткович Р. ДИСКРЕЦІЙНІ ПОВНОВАЖЕННЯ У ПОЛІЦЕЙСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ: ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ	169
Григор'єва В.В., Григор'єва А. ЗАХИСТ ПРАВ ТВАРИН В УМОВАХ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ	170
Єрмакова К., Драна Д.С. КЛІМАТИЧНА СПРАВЕДЛИВІСТЬ У ДЕРЖАВІ, ЩО ВОЮЄ: ВИКЛИКИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	173
Іващенко В.О. ЕКОЛОГІЧНІ ПРАВА ГРОМАДЯН ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ В УМОВАХ ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ	175
Камардіна Ю.В. ВПЛИВ ЗМІН КЛІМАТУ НА НЕРІВНІСТЬ ДОСТУПУ ДО ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ МІЖ КРАЇНАМИ ТА СОЦІАЛЬНИМИ ГРУПАМИ	177
Камінська Н. БЕЗПЕКОВА ФУНКЦІЯ ДЕРЖАВИ ЯК ОСНОВА ПРАВОНАХОДИМОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВИ	180
Ковейно Ю.В. КЛІМАТИЧНА СПРАВЕДЛИВІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ	183

Малишева Н.Р. ДОСТУП ДО ЕКОЛОГІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: МЕЖІ ОБМЕЖЕННЯ ТА НОРМАТИВНІ ВИМОГИ ПРОЗОРОСТІ	186
Петрик І.В. CLIMATE FINANCE VULNERABILITY INDEX ЯК ІНСТРУМЕНТ ОЦІНКИ КЛІМАТИЧНОЇ ТА ФІНАНСОВОЇ ВРАЗЛИВОСТІ КРАЇН	188
Ренко Д.І. ЕКОЛОГІЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВ У КОНТЕКСТІ КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН: ПРАВОВИЙ ТА ЕТИЧНИЙ АСПЕКТИ.....	192
Шамсутдінов О.В. КРИМІНАЛІЗАЦІЯ ПОРУШЕННЯ ВИМОГ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ПОШИРЕННЮ ІНВАЗІЙНИХ ЧУЖОРІДНИХ ВИДІВ	194
Шебаніц В.Ф. СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КЛІМАТИЧНОЇ СПРАВЕДЛИВОСТІ	198

СЕКЦІЯ 1: ПРАВА ЛЮДИНИ КРІЗЬ ПРИЗМУ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ І ЗАГРОЗ

Аксенова А.О.,

Студентка 2 курсу, спеціальності 081 Право,
інституту права та безпеки

Одеський державний університет внутрішніх справ

Ковбан А.В., к.ю.н., доцент,

доцент кафедри цивільних правових дисциплін,

Одеський державний університет внутрішніх справ

ORCID ID <https://orcid.org/0000-0002-0272-1798>

ПСИХОЛОГІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ВЕДЕННЯ КОЛЕКТИВНИХ ПЕРЕГОВОРІВ: СТРАТЕГІЇ, ТАКТИКИ ТА ШЛЯХИ ДОСЯГНЕННЯ КОНСЕНСУСУ

Колективні переговори є ключовим інструментом соціального діалогу між працівниками (представленими профспілками або уповноваженими представниками) та роботодавцями, що спрямований на узгодження трудових, соціально-економічних умов праці та досягнення взаємоприйнятних рішень [1].

Щодо правового регулювання колективних переговорів в Україні, то воно базується на Законі України "Про колективні угоди та договори" (№ 2937-IX, 2023) та низці супутніх актів, що визначають процедури укладання, реєстрації і контролю за виконанням колективних договорів і угод [2]. Закон враховує принципи соціального діалогу, передбачає строки та порядок переговорного процесу і визначає відповідальність сторін за порушення домовленостей [2].

Психологічна складова відіграє вирішальну роль у динаміці колективних переговорів. Серед ключових факторів: довіра між сторонами, рівень комунікації, сприйняття справедливості рішень, емоційне регулювання підчас конфліктних моментів та вміння керувати очікуваннями групи [3].

Практики переговорів наголошують на важливості підготовленості команд, використання активного слухання, формулювання спільних інтересів (interest-based bargaining) та уникнення ескалації позиційних конфліктів. Використання нейтральних фасилітаторів або медіації доволі ефективно для розблокування тушових ситуацій. Це відповідає рекомендаціям Міжнародної організації праці щодо колективних переговорів і механізмів вирішення спорів [3].

Але потрібно зазначити, що колективні переговори мають прямий вплив також на соціально-економічну стійкість підприємства і добробут працівників: результати переговорів визначають рівень оплати праці, гарантії зайнятості, умови праці та механізми соціального захисту. Збалансовані угоди сприяють підвищенню мотивації працівників, зниженню плинності кадрів і продуктивності праці [4].

Оцінювання економічної спроможності роботодавця, прозорість фінансових даних та застосування обґрунтованих економічних показників є ключовими підходами для формування реалістичних вимог профспілок та прийнятних пропозицій роботодавця [5].

Стратегії та тактики ведення переговорів: (1) Підготовча стратегія: аналіз потреб сторін, збір даних, формування прагматичних та пріоритетних вимог. (2) Стратегія взаємних поступок (жестів) — планування зон компромісу та «червоних ліній». (3) Стратегія інтересорієнтованих переговорів — фокус на спільних цілях і довгострокових вигодах (interest-based bargaining). (4) Тактика «розбиття великих питань» — узгодження спочатку

менш спірних блоків, далі – складніші питання. (5) Використання медіації та третейського фасилітатора у разі ескалації. [6]

Ефективні тактики включають розробку альтернативних варіантів (BATNA) для досягнення кращих результатів, використання часових рамок для прискорення ухвалення рішень, проведення чітко структурованих зустрічей з конкретним порядком денним, формування робочих груп для опрацювання складних технічних моментів та впровадження пілотних угод із тестовим періодом. [3][4].

Для досягнення консенсусу рекомендується такі механізми, як застосування поєднання юридично обґрунтованих підходів та психологічних практик: відкриті інформаційні сесії, прозорі фінансові переговори, застосування нейтральних експертних оцінок, створення спільних комітетів з моніторингу виконання домовленостей, а також регламентація процедур перегляду угод у разі зміни економічної ситуації.

Звісно, в умовах воєнного стану законодавство передбачає особливі механізми організації трудових відносин та внесення відповідних положень до колективних договорів. Методичні рекомендації Мінсоцполітики радять враховувати ризики банкрутства, переміщення персоналу, форс-мажорні умови та забезпечувати гнучкі механізми перегляду угод.

Отже, колективні переговори — це поєднання правового, соціально-економічного та психологічного контекстів. Ефективність переговорів залежить від підготовки, довіри, прозорості інформації та використання сучасних інструментів (медіація, фасилітація, економічна експертиза). Дотримання норм українського законодавства і міжнародних стандартів забезпечує легітимність підписаних угод та їх стійкість у кризових умовах [2-3].

Список використаних джерел

1. Закон України «Про колективні угоди та договори» від 23.02.2023 № 2937-IX. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2937-20#Text>
2. Посібник/керівництво МОП «Колективні переговори» (International Labour Organization). URL:<https://www.ilo.org/uk/media/380991/download>
3. Методичні рекомендації щодо активізації колективно-договірної роботи (Мінсоцполітики та супутні методичні збірки), зокрема документ 2025. <https://toolkit.in.ua/files/459/upload/Відомості%20про%20проведення%20повідомної%20реєстрації/МЕТОДИЧНІ%20РЕКОМЕНДАЦІЇ%20КД%202025.pdf>
4. Нормативно-правові акти та довідкова інформація Міністерства економіки/Мінекономіки з питань соціального діалогу. URL:<https://me.gov.ua/LegislativeActs/List?lang=ukUA&tag=Normativno-pravoviAkti3>
5. Конвенція про застосування принципів права на організацію і на ведення колективних переговорів N 98. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_004#Text
6. Огляд судової практики КЦС ВС щодо застосування законодавства України про колективні договори і угоди. URL:https://supreme.court.gov.ua/supreme/presentr/info_anons_daigest_oglyad/1639336/

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПРАВА**

Накове видання

Права людини в умовах воєнного стану: прикладний аспект
Збірник матеріалів I Всеукраїнської науково-практичної онлайн
конференції

(українською, англійською мовами)

Маріупольський державний університет (м. Київ)

12 грудня 2025

Упорядники: Вікторія Григор'єва
Юлія Камардіна

*Редакція не несе відповідальності за авторський стиль праць,
опублікованих у збірнику.*